

Szerkesztőségi iroda:

Főiac, Csulak-féle ház,
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények
 küldendők.

Kindő hivatal:

Pollák Mór könyvnyomdája,
 hová a hirdetések és
 előfizetési pénzek
 bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.

A háromszéki „Házipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
 kint háromszor:
 szerdán, pénteken
 és vasárnap.

Előfizetési feltételek:
 Helyben házhoz hordva, vagy
 vidékre postán küldve
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . 3 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.
Hirdetmények díja:
 3 hasábos petit-sorért, vagy
 annak helyéért 6 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Nyitlár sora 15 kr.

Az egyesült ellenzék.

Mióta országserzte akadtak alapostolai az ugynevezett „egyesült ellenzéknek” s mióta programjukhoz mérten meg nem érdemelt tért kezdenek elfoglalni a politikai életben: azóta nagyon leszálott a valódi ellenzék erkölcsi és politikai értéke.

Nincs kormánypolitika, mely egy erős, logikai alapokra fektetett ellenzék létjogát tagadná. A létező kormánynak mindig szüksége van oppositiora. Szüksége van ellenzékre saját céljai valószínűsítésért is. S ha nem volna oppositio, magának a kormánynak kellene teremteni azt. Életképes és erős kormány csak úgy állhat fenn, ha előterjesztései minden oldalról meg vannak világítva, ha fény- és árnyoldalait tisztán láthatja a tájékozott nyújtathat magának sok esetben oly dolgok felől, melyekről neki talán csak egyoldalú információi lehetnek. Sok esetben s bátran kimondhatjuk, mindig szüksége van a kormánynak ellenzéknek.

Csak hogy az ellenzéknek is van egy sarkalatos kelleke s ez az elv. Elvek, határozott s tisztán körvonalozott elvek kell építenie minden ellenzéknek actióját, különben létjogot nem érdemel.

Nálunk a különféle ellenzéki árnyalatok között e tekintetben a szélső bal alig érheti kifogás. Elvei szilárdak, határozottak; támadásai bár tulzok, de következetesek. Nézetek túlhaladtak már s ezért kormányképtelenek; mindazáltal opponáló pártnak folyvást megmaradhat.

Mit szófjunkt azonban az ugynevezett „egyesült ellenzék”ről?

Azon párt, mely elvek nélkül, vaktában indult utnak: folyvást a sötétben tapogatózik. Nincs objectum, mely felé törekedve, valaha elérhetné. Merő phantom az, minden lényeg nélkül; egy muló tűnemény hus és csont nélkül. Kiált és kiáltása a néma éjbe vesz. Szól

és szavai erőtlenségükben elhalnak. Magasra akar nőni és pulya törpéségében elsenyved. Kormányra akar ülni és saját magával sincs tisztában. Nagy dolgokat ohajt, reformálni akarja az országot és ha tette kerül a dolog: egymás szemébe néznek s nem tudják, mit cselekednek.

Szánalomra méltó, szomorú helyzetbe jutott e párt széles Magyarországon. Elzúllott, elkallódott jobbra balra. Megtépve, elrongyolva, kétségbeesetten áll a közvélemény előtt. Egyik helyen méltó megbotrározással, másutt homéri kacajjal fogadják azon üres programbeszédet, a miket az egyesült ellenzék egy-egy elszánt áldozata valahol elkövet. Mintha félne a nyilvánosságtól, zárt ajtók mögött értekez. Senki nyíltan el nem fogadja: kerüli őket a jó lélek messziről. Egyes kerületekben még kísért a rongyos szellem s elszűn láthatlanul az ördögtömjén, — a sáfrány illat elől ideje korán.

Sok helyen összekulcsolt kezekkel rimádkodik életért, kegyelemért. Kér meghaligattatást. Elmondja, hogy ő egy kicsit kormánypárti, egy kicsit konservatív s egy kicsit függetlenségi párti. Elfogadja a fennálló közjogi alapot, de nem egészen, mert hát az ország bajai orvoslást kívánnak. Csak adjanak mandatumot.

Igy sir, így jajgat a habarék párt országserzte s nincs, ki meghaligatná kétségbeesett rimánkodásait. A nemzet elfordul tőle; mert néptünknek elv kell.

Megelégtelte már e nemzet a sok üres beszédet. Valahára lerántja álarát a sok hಂಬoldogító, kormánybuktató szájhazafiaknak.

Ez az ellenzék ütött tanyát nálunk is. Ez az ellenzék kér helyet, ez könyörög kis mandatumért itt Háromszéken, a hol őseink rég hamvadó porai a hazát egykor becsülettel szolgálták, s józan utódaiknak mintaképekül tűnnek elő ma is.

Ne hitegessétek a népet; ne ostromoljátok lelkét ámitó politikákkal! Népünk megveti a gyarló személypolitikát.

Menjetez jobb hazát keresni!

Háromszék kéklő bércei, zöldelő völgyei nem fogadnak be titeket soha!

Itt a szabadság virágai illatoznak. Völgyeinkben szabadságról dalol a madár is. Ne bántsátok ti ezt a józan népet. Ne nyúljatok be a szabadság szentélyébe üres tanaitokkal, léha elvtelenségeitekkel!

Ez a nép nem szereti, ha ámitjátok.

II.

A keleti kérdés.

A bécsi tárgyalásokról Bosznia okkupációja iránt újabb tudósítások nem érkeznek, s ha a porta célja az volt, hogy az okkupáció kezdetét elhalassza néhány nappal, ezt elérte. Philippovics tábornagy megérkezett ugyan csapataihoz, de egyelőre csak szemlét tart, rendben van-e minden. A berlini szerződés ratifikációja legfeljebb egy hét alatt megtörténik — s akkor ez vétetik az okkupáció jogalapjává.

A múlt napokban folyt tárgyalásokról jelentik még a „Köln. Ztg.”-nak, hogy Andrassy gróf bizonyos jogokat követelt Mitrovicára is, mely most végpontja a Salonichiből észak felé vonuló török vaspályának. A porta azonban stratégiai okokból e pontban nem akart engedni. Ellenben a szultán felségjogai s az okkupáció időtartama iránt a megegyezés lehetségesnek mutatkozott.

A berlini szerződés végrehajtása végett kiküldendő bizottságok, illetőleg az ezeknek adandó utasítások ügyében, mint Bécsből jelentik, már javában folynak a tárgyalások a nagyhatalmak között, még pedig oly jó sikerrel, hogy már a legközelebbi napokban befejezhetők is lesznek.

Bosznia és a horvátok. Néhány nappal ezelőtt már volt alkalmunk felhívni a figyelmet amaz igaztásra, mely Horvátországban a boszniai okkupáció alkalmából megindult, s mely falánk étvágygal már előre nyújtogatja karjait, hogy Bosznia egyesíttessék Horvátországgal. A zágrábi politikusok rendszeresen folytatják ez igaztást és lapjaik telvék olyforma közleményekkel, melyek sze-

TARCA.

Az izlésről.

De gustibus non est disputandum.

Az izlés szorgalom és mesterség által megszerzett azon képesség, melynél fogva az alacsony, méltatlant és életelent nem csak érzékeljük és kerüljük, hanem általa képesek leszünk a valódi komikust a hamistól és csupán látszólagostól megkülönböztetni. Izlés nélkül a neveléses, kedélyes és komikus iránt való természetes hajlam többnyire nem találja el e helyes irányt. Valamint az izlés erősíti, növeli és finomítja érzékünket a neveléses iránt, úgy létezik maga a komikus izlés is. Az is komikus már maga, hogy az igaz, jó és szép iránti érzéket, a legáltalánosabb érzék neve, az izlés alá foglalják, mely szónak helye tulajdonképpen a konyhában van. Épen annyira komikus ez, mint midőn a székegy ember a virág illatát nem „szagolja”, hanem „üszli” (izleli). A „büszkölés” már gyanus illatra vonatkozik.

Az izlés eleinte egészen természetes, vagyis a kedély által kívülről felfogott és tovább képzett benyomás viszhangja, ezért költöttek egy Homer, Ossian, s általában a régiek oly jól; míg napjainkban szabályok szerint költünk s a művészetet az izlés szerint s ezt ismét az előbbivel összehasonlítva itéljük meg, a míg az aethetikus körben forgás élményiség el nem kábit.

Akárhány ember van, ki büszkébb izlésére, mint szellemi tehetségeire. Az izlés a bon-ton s a bon-tont a magasabb sphaerák emberei kizárólagos sajátjuknak tartják.

A nők már öltözni is izlésesebben tudnak mint mi, sokkal gyorsabban észreveszik, hogy mi áll jól nekik, s ha egy nő annyira leereszkedik, hogy egy férfi öltözét dícsérje, vagy kifogásolja: az a férfi bizonyosra veheti, miszerint személye nem egészen ellenkezik a hölgy izlésével. A nők

szívesebben is nevetnek mint mi s általában sokkal jobban tudják a komikumot méltányolni, mint sok nagytudományú szellem, kik ezt tekintélyöken alólinak tartják, épen mivel nincs izlésük.

A gyermek izlése romatlanabb mint a felnőtté; ezeknél a szokás és képződés gyakran tönkre teszi az izlést. A mi ritka, vagy külföldi, izlésesebb a honinál már csak e miatt is. Természetesen igen gyakran onnan kapjuk a legdurvább izléstelenséget s úgy vagyunk vele mint az ingyenc, a ki a félig rohadt szalonkát, fácánt és osztrigát többre becsüli a friss marhahusnál, csirkénél és csigánál. Az ilyennél helyesebb természetes izlése van gyakran a napszámosnak, ki szalonját és hagymáját, avagy egy tál paszulyt a francia konyha minden delicatesséért nem cserélné el.

Az izlésre a fizikai és erkölcsi élet száz meg száz körülménye mind befolyással van. Változik és idomul az a nemzetiség, társadalmi állás, vérmérsék, kor, helyzet, lelki állapot és sok más tényező szerint. S hogy az enyém és tiéd mily nagy befolyással van arra, kitűnik abból is, hogy a mi kedvesünk, a mi kertünk a legszebb; a költő előtt saját verse a legköltőibb, a pap szemében a saját predikációja hasonló, Krisztus urunk menyemenetele óta soha egyetben theologus sem tartott, így van a tanár előadásával, a bíró ítéletével, az orvos receptjével, a lapszerkesztő lapjával; s minthogy az is produktum, így van az anya gyermekével.

Hogy a nemzeti izlésről megemlékezzem, csak azt a kérdést vettem fel, hogy: állítja-e valaki hogy a székegyes izlése nemesbedett mióta a székegy leányok az otthon készült „szótt szóknyát” bolti (s sajnos a mellett külföldi) ronggyal cserélték fel, mióta a kordován csizma helyett keztyűbőr cipőt hordanak félarasos sarokkal?

Nem! A hol a fényűzés megelőzi a párhuzamban haladni tartozó műveltséget és vagyonsodást, ott az erkölcsi sülyedés előbb-utóbb jelenkezik, már pedig izlés és erkölcselenség homlokai rohan egymásnak.

Az előkelő világnál ismert dolog, hogy a mesterség rég háttérbe szorította a természetet. Ha valami német, francia, vagy angol eredetű, az hogy ne tetszenék, persze hogy szörnyen tetszik, nagyon „gusztiz.” Ha a „Figaro” még oly gyarló és felületlen (egy néhány száma ez évi folyamának mindenkit meggyőzhet arról) életet szalaszt is el, azt harsányan utána kürtöl az összes magyar sajtó, pedig ha nem a híres „Figaro”-ban jelent volna meg: észre sem veszik. Ha a házhoz fővárosi lap jár, a helyi lap ott marad feke, a hová letették, senki bele sem pillant; a fővárosit ellenben a címlet kezdve utolsó hirdetéséig áttanulmányozzák, mert hát így kívánja a „fino m izlés.” S inkább vitakozál egy vörösbőrű indiánál a Wagner Rikárd „jövő zenéje” felett, mintsem megkisértsd az illetőt kapacitálni.

Azt mondják: „az izlés felett nem lehet vitatkozni.” Ez leginkább állhat meg, ha a nevelésgeről van szó, mert ezt igen sokan már magában izléstelenségnek tartják, vagy legalább is rossz izlésnek. Innen indulva ki, úgy járunk, mint mikor a „jellem” et defináljuk; valamint a „jellemtelenség” is jellem bizonyos értelmezés szerint: úgy az izléstelenség is vehető izlésnek bizonyos határig. Ezen határ szerintem a bizarrság, különbség. Ehez érve megszűnik az izlés, izlés maradni. A felséges, nagyszerű, megható és a szép általánosabb érdeket költ mint a neveléses; innen van, hogy sok komoly gondolkodó a komikumot izléstelenségnek tartja. Így az erősebb igazmat szükségűl hölgyek előnyt adnak a tragikumnak a komikum felett, inkább látogatják a szomorujátékokat, a mélyebb drámát és operát, mint a színművet, vagy vígjátékokat. A népszínművet és operettet nemcsak lenézik, de meg sem nézik. Minthogy pedig az izlés ennek folytán ezen irányban idomul, utóljára csak a rémdrámák és a „gályarab”-hoz hasonló borzasztó históriák képesek a tulcsigáztató idegzetizgalomba hozni és ennek eredménye azon szomorító jelenség, hogy az ilyen valóban izlésronító, irodalmi termékek gombamódra szaporodnak, ki-

kormánytól. Nincsenek „ellenzéki prókatoraink”, vagy ha volnának is, több bennök az igazságszeretet, hogysem saját zsebükből gazdagságért fészkelődéseikkel kockára tegyék a város jövőjét, megfontván az államkormány és egy vidék közötti bizalmat. Itt mi járunk elől jó példával Sepsiszentgyörgynek. Bárcsak belátnák a polgárok mindegyike, hogy mit akar a mostani ellenzék s milyen és kikből áll az a mostani ellenzék?

Hanem hagyjuk a politikát!

Elmulnak a küzdelmes napok s ismét jó barátok leszünk, a kik eddig szétváltunk egymásól. Sorsunk ez már nekünk s különösen a székely vérben benne van a kis akaratosság. De ha meggyőzik a jóról, sohasem szokott ahhoz fordulni a mi rosz.

Szeretjük a szépet és a nemest. Bizonyosságnak az itt lévő szintársulat. Sztopa ur derék szintársulata annyira megnyerte tetszésünket, hogy most a legszorgosabb munka idején is látogatjuk elég számon. Csudálatos, hogy e társulat Sepsiszentgyörgyön nem tudott életre vergődni. Darabjai ujak, szépek és vonzók. A szereplőkben szorgalom tehetséggel párosul. Egy-két kimagasló tagja a társulatnak nagyobb városok színpadán is bátrán helyet foglalhatna. A tisztá, korrekt előadás, az alakítás precízja, a szerepek egyöntetűsége, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a társulat a legkitűnőbb vidéki szintársulatok elsőbbségének neveztesse.

Innen M.-Vásárhelyre mennek. Nálunk marad emlékek sokáig s azt hiszem ők sem egyhamar fogják feledni azt a székely várost, mely hogy olyan jeleit nem mutatta a szintársulat iránti elismerésének, mint ohajtott volna, nem rajta, hanem körülményein mulat el.

Végül hagyatam azt, a mit ugyanis csak pár szóban akarok megemlíteni: — az egészségügyet. Utcáink az előjáróság következetes hallgatása folytán most is telvél le nem írható és ki nem írható, inficiálásra igen alkalmas szemétdombokkal. A betegülési esetek gyakoriak s különösen a gyermekekénél — mint rendesen — most is nagy a halandóság. Hanem azért az egészségügyi bizottság még mindig „késik az éji homályban”. Szűk utcáinkon a fojtó bűzhődt légtér miatt járni sem lehet s ez a dicseretes állapot isten és az előjáróság jóvoltából tartani is fog nálunk mindaddig, míg egyszer magunk rá nem jövünk, hogy segíteni kell a dolgon.

Csak késő ne legyen akkor!

x+y.

Választási mozgalmak.

Az egyesület ellenzék, mint lapunk olvasói előtt ismeretes, igen kevés kilátással, az ilyefalvi kerületben gróf Nemes Nándort lépteti fel Bakcsi Ferencel szemben. A gróf vasárnap tartja programbeszédét és pedig a legszabadalvúbb városban — Sepsiszentgyörgyön. Hogy minő indok vezette gr. Nemes pártját ez eszélytelen lépésre: nem tudjuk még csak gondolni sem. Ha már a bizonytalanság nagyon is kézzel fogható esélyeinek, ha a bizonyos bukásnak kitették a gróft: legalább is vették volna saját kerületébe, a hol talán annyira mégis mentek volna, hogy figyelemmel hallgassanak meg egy ellenzéki beszédet. Itt azonban, Sepsiszentgyörgyön, a szabadalvú városban, ellenzéki beszédrel fellépni meggondolatlan. Az egyesült ellenzék, mely a gróft behívta, mindenesetre tapintatosabb és udvariasabb lehetett volna képviselőjelöltjével szemben. Különben dacára a nagy hűhónak, a sok hókus-pókuszoknak, melyekkel a már is szétzúzott párt saját erőtlenségét úgy a hogy, takargatni igyekszik; dacára minden kísérletnek, melylyel a romlatlan nép becslétes lelkét megtámadni igyekeznek: az egyesült ellenzék csufos kudarcot fog vallani. Erről jó lett volna előre értesíteni a nemes gróft.

Bartha János képviselőjelölt a nagy-ajtai kerületben közelebből fogja megtartani programbeszédét Nagy-Ajtán. Erre nézve a meghívók már szét is küldték a kerület választóitohoz s valószínűleg nagyszámú közönség fogja a beszédet meghallgatni. Nagy-Ajtán kívül még több helyeken tart Bartha János programbeszédet.

Wodianer Béla, volt sepsi-szentgyörgyi képviselő, csakugyan nem szándékozott városunkban fellépni; erre mutat egyik barátjához irt levele is, melyben igen melegen emlékeztik meg S. Szentgyörgy város közönségéről. Igen nagy megelégedéssel veszi, hogy városunk Csiky Kálmánt léptette föl képviselőjelöltjéül s konstatálja a hazafiúi hűvél irt levélben, hogy e város polgársága s annak vezetői minden eljárásukban a haza és városuk érdekeit tartották szem előtt. Szép levelét azzal végzi be, hogy ha hivatalosan nem is lesz a miénk, a barátság köteléke által annak fogja magát tekinteni mindig. Beszámoló beszédét leküldi közelebből. — Üdvözljük a magunk részéről is Wodianer urat s biztosítjuk e város polgársága

hasonló barátságos érzéseiről. Wodianer ur a IX. kerületben nagy számú közönség előtt tartá meg beszámoló beszédét; díszes küldöttség vitte őt fellobogozott kocsik kíséretében a helyre, hol beszédét, mely nagy tetszéssel találkozott — elmondá. Szívünköl ohajtjuk megválasztását s kívánjuk, hogy befolyását s különösen a kereskedelmi téren szerzett nagy tapasztalatait minél tovább érvényesítse a honatyák között.

A gyergyói kerület volt képviselője Sánta Lajos folyó hó 21-ikén tartotta beszámolóját Szentmihályon, Alfaluban és Szárhegyen.

Fogadtatása egyszerű de — lélekemelő volt. Alfaluból 10 kocsin, elől egy „Eljen Sánta Lajos képviselőnk!” feliratos lobogóval, küldöttség ment a képviselő elé a szentmihályi utra. A küldöttség tolmácsa meleg szavakban fejezte ki a választók szeretetét, tiszteletét és ragaszkodását, felkérte őt beszámolójának megtartására. Sánta megköszönvén a szíves figyelmet, a menet visszarobogott Alfaluba, hol az összes lakosság harsány „Eljenes” és 3-szoros ágyúdörgés fogadta a képviselőt.

Beszámoló beszédje teljesen szabadalvú szellemű volt. Kiemelte, hogy Ausztriával való kiegyezésünk tetemesen előnyösebb, mint volt a „Lónyai” korszakban; a Bosznia és Hercegovina ideiglenes megszállása a jelen viszonyok nyomása alatt, hazánk bel- és külpolitikájára föltette kivánatos volt; továbbá, hogy saját létünk érdekében kerülni kellett a külföldi utat. Az érvus beszédet a választók „Eljen”-ei kísérték.

A beszámoló egyszersmind program is volt többé-kevésbé! A már leendő képviselő röviden kifejté jövő magatartása irányát, hangsúlyozva hogy meggyőződése s szíve sugalma szerint mindig azon part járja lesz, a mely hazánk boldogulását nem a „habarékoskodás” önző céljaiban, hanem a valódi hazaszeretet egyenes kifolyásaiban keresi és leli. A lelkes „Eljen”-eket a hasonló ünnepélyességet követni szokott „anyagi rész” sem maradt ezuttal el.

Alfaluból Szárhegyre távozott a képviselő ur, a honnan Ditróba fog rándulni a beszámoló és programot megtartandó.

Itt sem hiányoznak az olyan hulló-csillagszerű ellenjelöltek; a többi közt az alispán ur is ohajtana az országház támlás padjain leheveredni.

Sánta megválasztatása, nagy valószínűséggel impozans többséggel történik.

A gyulafehérvári szabadalvúpart vasárnap tartott népes értekezlete br. Kemény Gábor urat egyhangulag képviselő jelöltjéül kiáltotta fel.

Volt Tordamegye felső kerületi országos képviselője br. Kemény Kálmán a szászrégeni kerületben ujlak kijelöltetett; a gergysegi kerületben pedig Déési Sándor jelöltetett ki egyhangulag.

A Iső-Fehérmegye m.-igeti kerületében Kis Bálint ur szándékozik fellépneti, a ki természetesen előadta, hogy a jelöltséget csak azon esetben fogadhatná el, ha a szabadalvú párt érdeke követelné.

Háromszékmegye tanítótestületéhez.

A háromszékmegyei tanítótestület mult évi közgyűlése, ha jól emlékszem, az egyetemes tanítógyűlés kérdésével is foglalkozott. Legalább a központi bizottság megválasztása által, a mellett, hogy szervezési összeköttetésbe akarta hozni a tanító-egyleteket egymással, mellékesen — úgy hiszem, erre is célozott.

Történt e tekintetben azóta mozgás: nem tudom. Én a központtól kissé távol lakom s így ha volna is e tárgyban valami intézkedés, nem jutott tudomásomra. Különben is, ha a központi bizottság e téren intézkedett volna, minden bizonyossággal kiadatott volna az az egyes járásköröknek tudás és ahhoz alkalmazkodás végett.

Mielőtt e tárgyat kissé részletesebben érinteném, ne bántsam meg senkit, ha kimondom, hogy tanítótestületünk egyleti élete általában pang mostanában. A járáskörök itt-ott elvétve tartanak egyegy gyűlést, a nélkül azonban, hogy az ott történt megállapodásokról, lényegesebb határozatokról jónak látnak egymást értesíteni. Ugy kell lenni, hogy még a központi bizottságnak sem juttatják tudomására. Lapok utján plane sehol nem tudósítanak bennünket a háromszéki tanító-egyletek mozgalmairól. Minden járáskörnek évenként legalább négy gyűlést kellene tartania: ezt is degradáljuk egy-kettőre. A gyűlések tárgyai megválasztásánál az illető előnökségek sehol gyakorlati célok nem vezetnek. Értekeznek ott olyan elvont tételekről, vagy annyira üres tárgyakról, a miknek egyáltalában semmi céljuk nincs. Pár ilyen gyűlést végig hallgattam s ki kell mondanom, hogy kedvetlenül hagytam el azok végeztével a gyűlést.

Itt a baj nem annyira bennünk, mint inkább rendszerünkben felel. Ha isten éltet, elmondom erre vonatkozó nézetimet más alkalommal kissé részletesebben. Addig is azonban konstánai kíváncs, miszerint a pár évvel ezelőtt megindult kellemes mozgalom egyleti életünkben észrevehetőleg hanyatlott. Az országosan felkarolt s majdnem minden egyleteknél megvitatott kérdések nálunk még szőlőztetve sincsenek, annál kevésbé szólnak azokhoz.

En úgy látom, hogy a központi bizottság e

tekintetben többet tehetett volna. Semmi jelét nem adta a mult közgyűlés által reá ruházott kötelesség iránti érdeklődésének. Onnan kellett volna kiindulni minden üdvös mozgalomnak. — Az a focus mely magába gyűjti, összpontosítja mindazon kérdéseket, elvi és gyakorlati tételeket, a melyek az ott megállapított formulák szerint nálunk, az egyes járásköröknél megvitatva s határozati javaslatokkal ellátva lettek volna. Mondom, mindezekről szó sincs mostanában.

S ha már most az egyetemes tanítógyűlés összeül, az 50-es bizottság által egész Magyarországon körözöttett s mindnyájunk által ismeretes kérdésekre határozati javaslatokat kérnek be a különféle tanítótestületek megbízott előadótól; Háromszékmegyéből ki lesz a referens és mit fog az referálni?

Megbízott-e valakit a központi bizottság, hogy a küszöbön álló nagygyűlésen képviselje ezt a meggyét, melynek csak pár évvel ezelőtt is oly szép híre volt ország-szerte? Tett-e a közp. bizottság e tekintetben valami lépést, hogy azok a tanítók, kik tanulni és tudni vágyának, a jövő megyei tanítói közgyűlésen legalább egy előadótól, ki az egyetemes gyűlésen őket hivatalosan képvisél meghallgathassa a minket is oly közelről érdeklő határozatokat, melyek ott fenn a mi érdekekben és a mi állásunk javítását célzólag hoztak?

Nem akarok én a vadsádközség terére lépni s hiszem, hogy nem is bántottam meg senkit kérdőzöködésemmel. De én úgy vagyok meggyőződve, hogy ha valahol nem használ, épen a tanítótestület az, melynek erkölcsi életét alapjában és helyrehozhatlanul veszélyezteti az „édes semmit nem tevés.”

Egymásra vagyunk utalva nagyon. A társadalom többi rétegei alig akarnak tudni rólunk valamit. Ha mi nem tesszük a magunk érdekében, honnan várjuk a segítséget? Háromszékmegyének vannak a tanítótestületet illető specialis kérdései is. A házi ipar terjesztése, ennek megyénkhez viszonyított alkalmazása; a vallásoktatás kérdése, melyet nekünk is meg kell végre valahára oldanunk; az iskolázottság viszonya a tanítókhöz, ezek rendezése és korrekciók körvonalozása stb. mind olyan nevezetes dolgok, a miket mi figyelmen kívül hagytunk s a miket talán nálunk nélkül is megoldanak mások; de ha mi semmi irányadó nézetet nem foglaltunk az e téren hozott határozatokba, nem is lesznek azok a mi specialisabb viszonyainkat közelebből érintő határozatok reánk nézve.

Talán elhangzik szavam a pusztában. Lesznek talán emberek, kik jótörékessé nézetimet túlhatásnak fogják tekinteni, vagy elkésett felszólalásomát kárhatzatni fogják. Meglehet. Történjék bár akármiképp: én nem látom célszerűségnek, sem időszertűlennek az itt elmondottak tisztázását. Még van pár hetünk. Talán egy összehívott rendkívüli közgyűlés, vagy a járáskörökhöz intézett felszólítás még nem volna késo. Legalább elérnénk vele annyit, a mennyire épen szükségünk van: megismerkednénk az egyetemes tanítógyűlés kitűzött kérdéseivel s tájékozott utmutatásokkal megbízhatnánk valakit, a ki képviselne ott bennünket.

Végre is én nem tudok megbarátkozni azzal a határtalan közönyösséggel, mely testületünket a tanügyi nevezetesebb mozzanatokkal szemben oly aggasztó módon elfogta. Mikor az ország minden egyes vidékén életradó tevékenység buzog fel a tanítói körökben, — mikor minden megye tanítói buzgalommal mozognak a sorsukat, állásukat érintő kérdések minél tisztább megoldásában: mi háromszékiek ugyanakkor hallgatunk. Nem aggasztó-e e némaság?

En azt hiszem, igen.

Egy tanító.

Nyilatkozat

Háromszékmegye közigazgatási bizottságának folyó év és hó 9-én tartott ülésében, ezen törvényhatóság szakoktatása és háziipara állásáról előterjesztett és a „Nemere” 56. és 57. számaiban közreadott jelentésem végén azt mondtam: „hogy a kézdi-vásárhelyi ipari szakosztályllyal megtoldott felső népiskolát illetőleg a részletekre nézve jelentésemet azon okból nem terjeszthettem ki, mert az igazgató ur által, a kihez ezek végett fordultam, az adatok nekem ki nem szolgáltattak”. Ezen tényállásra nézve, a nyert felvilágosítás után, kötelességemnek ismerem, a tekintetes igazgató ur érdekében kijelenteni, miszerint az igen tisztelt igazgató ur az annak idejében hozzá intézett felkérésnek a következőknél fogva nem tehetett eleget: mert felhívásomat akkor vette, a midőn a zárvizgákhöz való előkészítulettek leginkább el vala foglalva, a melyek csak július 13-án értek véget; mert az egyik szaktanítónak időközben bekövetkezett halála több időt igénylő hivatalos működést vont az igazgató ur részéről maga után; és mert az adatok beküldésére általam határidő kitűzve nem volt.

Mindezek, egész készséggel elismerem, oly késedelmi okok voltak, melyek a tek. igazgató urnak a legjobb akarat mellett is lehetetlenné tették, hogy az általam kívánt adatokat beküldhesse.

Sepsi-Szentivány, 1878. július 26-án.

Seethal Ferenc,
közj. bizottsági tag.

LEGUJABB.

Bécs, jul. 24. A porta megbízottjai ez ideig nem kaptak utasításokat, melyek megengednék nekik az itteni külügyi hivatalnál eléjükbe tett konvenció aláírását. Mind a mellett nem kételkednek, hogy ez utóbbi alapján megállapodás fog létrejönni.

Konstantinápoly, jul. 24. Batumból érkező eredeti hírek szerint, az ottani mohamedán lakosság a karsi és ardhani török lakossággal érintkezésbe tette magát, megakadályozandó a kijelölt helyeknek az oroszok részére való átadását, vagy ha ez lehetetlennek mutatkoznék, elhatározták együttesen kivándorolni.

Bécs, jul. 24. Jassyból jelentik: Az itteni orosz katonai parancsnokság rendeletet kapott, innen és Felső-Moldvából az összes orosz csapatokat még e héten visszavonni és Oroszországba küldeni. A kiűrt lakanyák, kórházak és épületek a római hatóságoknak lesznek átadandók.

Berlin, jul. 24. A berlini egyezményt a koronaherceg mint a császár helyettese fogja aláírni. A jelzés már ma fog megtörténni, — legkésőbb holnap, miután bizonyosságot szereztek volna arról, hogy a szerződvény ratifikációja a többi hatalmak részéről is minden nehézség nélkül fog eszközöltetni.

Páris, jul. 24. Konstantinápolyi hírek szerint a porta és Görögország közötti viszony az utolsó napokban kedvezőbb fordulatot vett. Ennek következtében azon eszmé, hogy a török hatalomnak Epirusban és Thessaliában védelmezése végett hadihajókat és csapatokat küldjenek, elejtetett.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Rudolf trónörökös** augusztus 1-én utazik Prágába. Mindent elkövetnek, hogy fogadtatása minél ünnepélyesebb legyen. Az előkészületekből látható, hogy a trónörökös ottani tartózkodása huzamosabb ideig fog tartani. Hétfőn külön vonat szállította Prágába a trónörökös udvari diszhintóját és a hozzá tartozókat, vagyis 20 lovat, több rendes kocsi stb. Ezenkívül Ischlből is érkezik néhány párpa és phaeton. Az ezüst evő- és konyhakészlet már Prágában van.

— **Időjárásunk.** Azt tartja a közmondás: „ne dicsérd a napot lementé előtt”. — Pár napig tartó pompás időjárásunk felett már kifejeztük volt örömmünk, mely úgy látszik korai volt, mert két nap óta ismét bolondosan kergetőzik a napfény és eső. A megkezdett aratásra néve elég nagy akadály biz ez. A mellett, hogy a kéve megázik, teteme kárt szenved a gazdaközönség a sok, hiában kiadott napszám miatt is, kénytelen lévén az aratási munkát napjában több órára félbeszakítani. Ez pedig mindenesetre kár, mivel a munkást csak úgy kell fizetni, mintha a munka folytonos lett volna minden félbeszakítás nélkül.

— **A diphteritis,** az a szörnyű rém, mely már annyi áldozatot vitt el a jövő reményéből, az ártatlan gyermekeseregéből, átkos működését ismét megkezdte. Tegnapelőtt egyik polgártársunk kis gyermekét ragadta el a szenvedő gyermek körül foglalatokodó anyja, atya, testvérek sem maradtak érintetlenül. Valamennyit meglepte a kínos nyavalya. — Tegnap ismét új áldozatot követelt a halált lehelő sötét szellem. Kupferstich J. ur kis gyermekét minden megkísérhető mentőszere dacára elragadta a diphteritis a szerető szülők karjából. Kötelességünknek tartjuk figyelmeztetni a szülőket, hogy szeretett gyermekük érdekében ne mulasszák el a legnagyobb gondot fordítani lakásaik környékének tisztán tartására és a szobák kellő szellőztetésére s a tisztaság a város utcáit, tereit is diszítethet nagyobb mérvben, mint jelenleg. —

— **Hymen.** Kelemen Lajos, helybeli ügyvéd és megyei tiszt ügyész augusztus 24-én tartja esküvőjét a bájos és művelt lelkű Zathuretzky Berta kisasszonnyal Baróthon. Áldás és szerencse kísérje a művelt párt egész éltükön át.

— **Három Nobiling** egyszerre. A berlini hatóságok érkezett különféle följelentésekből kétségtelenül kitűnik, hogy a Vilmos császár élete ellen intézett második merényletkor két „dr. Karl Nobiling” tartózkodott Berlinben, kik egymástól teljesen idegenek s egymáshoz semmi közük. Sok adat azonban — mint a berlini lapok jelentik — sem az egyikre, sem a másikra nem talál s a tanuk mégis ragaszkodnak vallomásukhoz úgy, hogy a mérvadó személyiségek azt kénytelennek föltetni, hogy ugyanakkor egyszerre három Nobiling „doctor” volt Berlinben.

— **Mohamed Ali** basa közelebbi magdeburgi látogatása alkalmával határozottan és ismételtlen oda nyilatkozott, hogy nyugalmombá lépni és viszon-tagságos élte hátralévő részét fenyeségek között tölteni szándékozik. Ez elvonultságában emlékeztének gazdag tárházából feljegyzéseket szándékszik tenni, melyek bizonyosan nem közönséges érdekeltséget fognak kelteni. — Hogy Mohamed Ali hosszabb időre vesz szabadságot és azután Németországban letelepedni szándékozik, ezt egy „ifjú-kori barátjához” intézett levele is megerősíti.

— **Kisasszony tudor.** Berlin kisasszony Szent-Pétervárról a zürichi egyetemen kitűnő sikerrel letette a jogi doktorátust. Hogy nők, kivált Amerikában, az orvosi diplomát megszerzik, az ma már a mindennapiságok közé tartozik, de hogy az ügyvédi gyakorlatra képesítessék magukat, — az ily eset legalább Európában kétségkívül ritkítja párját. Notabene a kisasszony minden tantárgyból dícséretes lett.

— **Jó éle.** Pompejiben ismét megnyílik a színház, mely Krisztus születése után 97-ben záratott be. Az igazgató, bizonyos Luigini nevű ur, a színház megnyitási hirdetését így kezdi meg: „Ezen város színháza 1800 év után az „Ezred leányával” ismét megnyitvatván, kérem azon jóakarát további fentartását, melyet e város műpártoló közönsége igen tisztelt elődöm Marcus Luinius Martius iránt tanusított. Legyen róla meggyőződve a közönség, hogy mindent el fogok követni arra nézve, hogy az ő igazgatása alatti ritka tulajdonságokat elérhessem.”

— **Megaphon.** A telefon és mikrophon után az akusztika terén való újabb találmányról beszélnek, a „megaphon”-ról, mely azonban, ugylátszik, nem egyéb mint a mikrophon, mert szintén a legcsekélyebb nesznek erős zaja őregbitése képezi előnyét. A találmányt szintén Edissonnak tulajdonítják, megtoldva azzal a képtelenséggel, hogy eme készülék segítségével a süketek is hallanak, sőt 84 lap már azt is állítja, hogy ilyen megaphonnal egy süket ember, ki 20 év óta meg volt fosztva a zene élvezetéről, orgonájátékot hallgathatott.

— **Megölték az istent.** A nagy kínai kereskedő város, Fu-Csan, amerikai gyarmata jelenleg igen kellemetlen helyzetben van. Azt hánnya ugyanis szemére az ottani lakosság, hogy leszurta a provinciális istent, ki még hozzá védnöke is volt a hajózásnak. All pedig a dolog eképen: Egy város közelében levő barlangban, melyet sárkánybarlangnak is hívnak, emberemlékezet óta élt egy sárkány alakjába öltözött isten. Nem rég az amerikaiak e barlang szomszédságában építési célból egy mély gödört ástak, mely alkalommal a kínaiak állítása szerint egy éles eszközzel életveszélyes sebet ejtettek a sárkányistenre, hogy az nem sokára kiadta lelkét. Ennek folytán az ottani Tuti (polgármester) megtiltotta, hogy a fu-csaiak a amerikaiaknak a kik előtt még az istenek se szentek — telket és földet eladjanak. Az Egyesült Államok kormánya tiltakozott Pekingben a polgármester rendelete ellen. Mindazáltal egy istenfő fu-csani sem adja el földjét a yankeeknek, nehogy az istenek haragját magára vonja.

— **A halál karjában.** Egyik, Kolozsvárról Nagyvárad felé robogó vonat gépése a napokban egy sötét alakot pillantott meg a vágányokon, mely dacára a rögtön hangoztatott éles füttynek nem hagyta magát nyugalmából kizavartatni. A mozdonyvezető megszorította a dörzsféket s óriási erőfeszítésének sikerült a vonatot még idején megállítani, mire az utasok közül többen a pályára siettek s ott egy tisztességesen öltözött fekete ruhás nő találtak önkívületi állapotban, megmerevülten, kezében egy imádságos könyvet szorítva. Felemelték, de eszméletük akkor sem tért vissza: ez volt lelkének átmenete az életből a biztos halálba. Feltették a vonatra és bevitték az állomásra a szerencsétlen nőt, a kinek akaratán oly erőtt vett már akkor a biztos halál tudata, hogy többé, ha akarta volna, se lett volna képes a katasztrófa elől menekülni. — Most Bihar megye közpórházában ápolják.

Érték- és váltó-árnyalam a bécsi es. kir. nyilvános tőzsdén július 26.

Magyar aranyjáradék	91.20
„ kincstári utalványok I. kibocsátás	—.
„ „ „ II.	113.75
„ keleti vasut II. kibocs. államköt.	78.50
„ „ 1876. évi államköt.	68.70
„ vasuti kölcsön kötvény	101.75
„ földterhermentesítő kötvény	79.50
Temesvári „ „	78.—
Erdélyi „ „	76.25
Szólódézmaváltsági „ „	85.—
1860. államsorsjegy	113.60
Oszták nemzeti bankrészevény	832.—
„ hitelintézeti „ „	262.25
Magyar hitelbank „ „	236.—
Ezüst „ „	100.60
Cs. kir. arany „ „	5.48
Napoleonod'or „ „	9.26
Német birodalmi márka „ „	57.05
London „ „	115.25

Felelős szerkesztő: Málík József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

PERL

fogorvos,

ki már négy év óta szokott Előpatakra ellátogatni, jelenleg is ott tartózkodik s anguszus 5 éig marad a fürdőn.

Lakása a Székely Gergely-féle házban. 1 3

Kosztosokat,

kik a németnyelv alapos és gyors megtanulása végett a brassói ev. luth. tanintézeteket látogatják, 18 o. e. frt havi fizetésért teljes ellátás és lelkiismeretes előkészítés mellett folyó év szeptember 1-től kezdve elfogad

Köpe Sándor,
ev. luth. tanár.

Lakik: Fekete templomudvar 71. sz.

3—3

Nyilvános engedélyezett közép kereskedelmi iskola

Burchez Henrik igazgatósága alatt Brassóban.

Ezen kereskedelmi isko'a 3 évfolyamból áll s abban a kereskedelmi tudományoknak összes tantárgyai tanítatnak az európai nagy városok legkitűnőbb iskoláinak mintájára. Együttal a tanuló saját anyanyelvét, a magyar vagy román nyelvet is mivelheti, melyet külföldi tanodákban tudvalevőleg előadni nem szokás.

A végzett tanoncok bármilyen más intézetek végzett növendékeivel egyenlő jogokat élveznek; — többek közt azon előnyben részesülnek, hogy a cs. kir. hadseregbe mint egyéves önkéntesek léphetnek be.

Ezen évben, mint a harmadik évfolyamban, történt a kereskedelmi érettségi vizsga először, a legnagyobb előnyvel, kir. tanfelügyelő Kooz Ferenc ur és a brassói kereskedelmi kamara jelenlétében

A kereskedelmi tanodával egybekapcsolva van egy finóvelde.

Az iskolaév kezdete szeptember 1.

Tanterv ingyen küldetik meg.

Az igazgatóság.